

Hietaniemen hautausmaan Taiteilijakukkula ja Gyllenbergin museo 9.9. 2020

Olin TYKS:n senioreiden retkellä ensimmäistä kertaa, mutta tuskin viimeistä!

Lähtö oli aamulla klo 8 Tuomiokirkon torilta. Koronan takia osanottajamäärä oli rajoitettu, mukana oli 31 osanottajaa, jolloin bussissa voitiin istua väljästi. Pysähdyimme aamukahville Lohjan ABC:lla, kuten lienee ollut tapana.

Saavuimme hyvissä ajoin Mechelininkadun portilta **Hietaniemen hautausmaalle**. Siellä meidät jaettiin kahteen ryhmään, ja lähdimme oppaiden kanssa hieman eri reittiä. Oman puolikkaani erinomaisena oppaana toimi Tuula Pohjalainen, joka kertoi ensin Helsingin hautausmaiden syntyhistoriaa ja kävimme muutamilla vanhoilla haudoilla ennen Taiteilijakukkulaa.

Hietaniemen hautausmaa oli perustettu kauas kaupungin keskustasta vaikeakulkuiseen maastoon 1829. Vanha kappeli on Theodor Höijerin suunnittelema vuodelta 1873 ja uusi Albert Nybergin vuodelta 1933. Alueella on myös kaksi ortodoksista, kaksi juutalaista sekä tataarien islamilainen hautausmaa.

Luterilainen osa käsittää noin 27 hehtaaria. Se on ajan myötä muodostunut Suomen kulttuurihistorian keskeiseksi hautausmaaksi: tavallisten kansalaisten lisäksi sinne on haudattu mm. presidenttejä, sotilaita sekä kulttuuri- ja talouselämän vaikuttajia.

Taitelijakukkulan ensimmäinen hauta on 1943 haudatun Akseli Gallen-Kallelan. Oppaamme kertoi mielenkiintoisesti valitsemistaan vainajista ja elävöitti esitystään mm. lukemalla näiden runoja. Kukulalle on haudattu hieman yli 50 eri alojen suomalaista taitelijaa puolisoineen. Viimeinen hauta on Spede Pasasen, joka kuoli syksyllä 2001. Tästä syntyneen polemiikin ja toisaalta tilanpuutteen johdosta uusia vainajia ei kukkulalle enää sijoiteta.

Kuljimme sitten katsomassa lyhyesti myös muita kohteita, joita on liian paljon kuvattavaksi tässä yhteydessä. Lopuksi päädyimme alueen toisessa päässä uuden kappelin yhteydessä olevaan uurnaholviin. Sen jälkeen nautimme lounaan Hietaniemen

Ravintolassa. Sääennuste piti hyvin paikkaansa, tihkusade alkoi vasta Hietaniemen jälkeen!

Jatkoimme sitten bussilla Kuusisaareen **Villa Gyllenbergiin**, jossa tutustuimme ”Salatun tiedon tie” nimiseen esoteeriseen näyttelyyn sekä osaan museon monipuolista omaa arvokasta taidekokoelmaa.

Museo on alun perin ollut pankkiirin ja taiteenkerääjän Ane Gyllenbergin ja hänen Signe vaimonsa koti, jota on laajennettu näyttelysiivellä. Ane Gyllenberg oli vapaamuurari, ja antroposofi, joka vaimoineen vieraili säännöllisesti antroposofian perustajan Rudolf Steinerin keskuksessa Sveitsissä. Heidän perustamansa säätiö tukee tutkimusta, joka ”kohdistuu erityisesti henkisten ja sielullisten tekijöiden vaikutukseen fyysikaaliseen todellisuuteen ja ihmisen fyysiseen olemukseen” Lisäksi säätiö ylläpitää Gyllenbergin museota.

Näyttelysiivessä ”Salatun tiedon tie” kuvaa suomalaisissa taiteilijapiireissä 1800 – 1900 luvun vaihteen molemmin puolin ollutta kiinnostusta teosofiaan. He ammensivat myös Kalevalasta tähän virikkeitä. Näyttelyyn on kerätty sekä tunnettujen taiteilijoiden (mm. Akseli Gallen-Kallela, Pekka Halonen, Väinö Blomstedt sekä Sigurd Wettenhovi –Aspa) että suurelle yleisölle tuntemattomampien taiteilijoiden teoksia. Katsoja kulkee siellä Minuuden labyrintin, Kryptan ja Valon temppelin läpi tavoitteena miettiä elämän tarkoitusta taideteosten avulla.

Sateen ropistessa palasimme bussiin, ja palasimme Turkuun noin klo 18.30.

Kiitokset Heimolle ja muille retken toteuttajille antoisasta reissusta!

Jaakko Hartiala